

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta umění a architektury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA UMĚNÍ A ARCHITEKTURY
akademický rok 2011/2012

DESIGN PROSTŘEDÍ
ENVIRONMENTAL DESIGN

TÉMA

MASKOVÁNÍ **MASKING**

Jakub Matějů

vedoucí práce
prof. Dr. Ing. arch. Bořek Šípek

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 18.5.2012

Podpis.....

Prohlášení	3
Obsah	4
1. Volba vhodného tématu	5
2. Definice maskování	6
2.1. Co je maskování?	
2.2. Způsoby maskování v přírodě i mimo ni	
2.2.1. Trvalé maskování	7
2.2.2. Maskování podle potřeby	
2.2.3. Společné maskování	
2.2.4. Mimikry	8
2.2.5. Maskování pomocí klamných objektů	
2.3. Zásady při vytváření maskování	
3. Jak člověk vnímá	9
4. Představení situace	
5. Rozmluva nad loklitou	10
6. Představení lokalit	11
7. Řešení v lokalitách	12
7.1. Objekt Českolipské mlékárny	
7.1.1. Tvorba pláště	
7.2. Lokalita Česká Lipa - Dobranov	13
7.2.1. Elektrické vedení	
7.2.2. Utopie maskování panelového domu	14
8. Závěr	15
9. Zdroje	
10. Přílohy	16

1. Volba vhodného tématu

Volba vhodného tématu je podle mne nejdůležitější částí celé bakalářské práce. Výsledek tohoto procesu se nejvíce podepíše na konečném výsledku. Zvolené téma dává práci směr, a také určuje, jak lze z daného směru odbočit.

Od téma "maskování" si s odstupem času uvědomuji, že jsem si sliboval více, než se mi k závěru podařilo dosáhnout. Ale tak už to bývá, jistá dávka naivity je podle mne jakým si pohonem pro počáteční impuls, který by měl ukázat další směr, jakým by se měla práce dál uvádět.

Rozhodování mezi třemi tématy, kde každé z nich mělo velký potenciál k vytvoření výstupu, který nemusí být ani přelomový (tento přínos se ovšem ani nevylučuje), ale rozhodně přínosný z co nejširšího úhlu pohledu. Tím pádem rozhodování mezi tématy: Elterolux - Designlab 2012 (téma: Požitek z designu), Řešení interieru studentského bytu a Maskování. Vlastně ani sám nevím, proč dvě ze tří témat, které jsem si určil jsou "produktového typu" a pouze jedno, které přímo souvisí s konkrétním designem prostředí. Ovšem všechna tři témata měla už předem zmíněný potenciál.

První zmíněné, je velká mezinárodní soutěž vyhlášená společností Elektrolux s dlouholetou tradicí. Velký zájem si u mne toto téma nezískalo díky poměrně vysokému cenovému a mediálnímu ohodnocení, ale viděl jsem velký osobní přínos v obrovském rozsahu této soutěže, tím pádem bych mohl porovnávat své výtvořky s designéry téměř z celého světa. Další velké plus jsem viděl v zadání soutěže. "Požitek z designu" mně zaujalo svou volností a otevřeností, jaká by mohla vést k zajímavému propojení mezi produktovým designem a environmental designem.

Druhé zmíněné téma mě napadlo a tím pádem zaujalo současným řešením mé vlastní situace a pozorováním situace mých známých, přátel a spolužáků. Bavila mě myšlenka na řešení sezónního interiéru, produktů s omezenou životností a projevením těchto dvou věcí s designem prostředí pomocí cyklů.

Třetí zmíněné a posléze i zvolené téma jsem vymyslel na základě krátkého úkolu z nižšího ročníku. To to téma mě zaujalo právě svým přímým propojením s designem prostředí. Navíc vidím obrovský zlom v tom jak málo je proces maskování využíván v moderním životě a kultuře. Všechny tyto věci byly hlavním impulsem pro volbu tohoto tématu.

2. Definice maskování

2.1 Co je maskování?

Český slovník synonym definuje maskování jako kamufláž, zastírání a zakrývání. Maskování je taktický proces strategie boje o život s využitím prostředí k osobním přínosům, přitom je kladen důraz na základní principy vnímání. Tento proces je součástí bojového pole, kde hraje důležitou roli na hranici života a smrti. Podléhat maskování a nebýt maskován, pořád může znamenat rozdíl mezi životem a smrtí. Je to proces posilující obranu, útok i komunikaci. Tento specifický způsob jisté konkurence schopnosti může být nositelem příjemných pocitů, jako je například pocit bezpečí, zvýhodnění, jistoty, soudružnosti atd.

Maskování je estetická malba nebo objekt, úzce související (komunikující) s konkrétním prostředím. Touto definicí se snažím maskování vymezit od ostatních podobných procesů, jako je například změna identity. Hodně zavádějící může být interpretace pomocí masek. Objekt nosící masku, nemusí vždy podléhat procesu maskování. Masky omezují schopnost pozorovatele otevřeně vnímat – omezují naše vidění. Může to dokonce docílit do extrémních situací, kdy lidi vnímáme jako věci a tím pádem nad nimi přemýšlíme jako nad věcmi. Příkladem je třeba řidič v autě. Dále se maskování charakterizuje už jen podle individuálních říší, jakých je nezpčetné množství, od hmyzí říše až po člověka, jeho výt-vory i jeho osobnost.

2.2. Způsoby maskování v přírodě i mimo ni

Podle teorie Charlese Darwina je maskování ve volné přírodě nezbytnou součástí přirozeného výběru. Maskování má ve zvířecí říši nezpčet podob a nezbytnou úlohu zde hraje prostředí, kde se živočich vyskytuje. To znamená, že maskování několika jedinců stejného druhu se bude lišit podle místa jejich výskytu. Příroda je nejlepší inspirací pro maskování. Evoluce a přirozený výběr vytvořili v přírodě rozmanité formy maskování tak, že i v dnešní době nám zůstává rozum stát, jak neskutečné věci mohou vzniknout jen proto, aby konkrétní druh nebo jedinec přežil. Různé způsoby maskování živočichů v přírodě podle mne nejlépe vystihuje Charlotte Uhlenbroek ve své knize Život zvířat, popisuje způsoby maskování v přírodě takto:

„Maskování se dá docílit zbarvením, kresbou nebo charakterem vnějšího povrchu živočicha. V nejjednodušší podobě odpovídá zbarvení barvě nejbližšího okolí a zvířeti stačí, když zůstane bez pohybu. Nesouvislá kresba, například pruhy, narušuje celkový obrys zvířete, takže predátoři vidí barevné skvrny, které zdánlivě nemají s kořistí nic společného. Ve vodním sloupci využívají ryby i savci kontrastu osvětlené a zastíněné části těla. Tmavý hřbet splývá s okolím při pohledu shora a světlé břicho při pohledu zespoda.”¹

¹ - citace z knihy Život zvířat (Charlotte Uhlenbroek, 2009)

2.2.1. Trvalé maskování

“Trvalé maskování je nejúčinnější u zvířat, která zůstávají věrna určitému prostředí po většinu života. Extrémním příkladem jsou druhy, které využívají jiné živočichy jako obydlí a často i zdroj potravy.

V tropických oceánech jsou rohovitky (skupina korálnatců) hostiteli pestré škály drobných plžů, korýšek a ryb, kteří žijí v rozvětvených koloniích a napodobují je svým zbarvením, kresbou, a dokonce i tvarem. Koníček trpasličí nebo zavinutci jsou jen dva z mnoha podnájemníků rohovitek vějířových. Tělo mají pokryté výrůstky, jimiž napodobují korálové polypy. Jejich maskování je tak dokonalé, že mnoho druhů bylo popsáno teprve poté, co odborníci nasbírali rohovitky, na nichž tyto tvorové žijí. Podobnou strategii uplatňuje i mnoho listožravého hmyzu.”²

2.2.2. Maskování podle potřeby

“Živočichové, kteří se pohybují střídavě v různém prostředí, potřebují pružnější způsob maskování. Jsou proto často schopni barvoměny a někdy dovedou změnit i strukturu tělního povrchu, aby co nejlépe splynuli s okolím. Mistry v tomto oboru jsou hlavonožci, například chobotnice, korýši, ještěři a ryby. V kůži se nacházejí pigmentové buňky neboli chromatofory, které obsahují barviva. Pigment se může rozptýlit nebo shluknout a změnit odstín kůže. Například sépie předvádí četné barevné proměny, které jsou velmi rychlé a řídí je nervový systém. Naopak pomalá je barvoměna u stejnonožců, jako je Idotea, kde je řízena hormonálně.”³

2.2.3. Společné maskování

“Někdy se stává, že se u různých druhů objevuje stejný typ maskování, protože obývají stejné prostředí. Například plovoucí chomáče sargasových řas hostí celé společenstvo živočichů, kteří se nechají unášet ve vodách Atlantského oceánu. Všichni musí žít, rozmnožovat se, hledat potravu a vyhýbat se predátorům v rámci svého plovoucího domova, který se vznáší u hladiny. Nejsou tu skuliny, do kterých lze vklouznout, ani kameny, které by poskytly útočiště, a tak je většina živočichů maskována tak, aby připomínala mořskou řasu. V důsledku toho i tak rozmanité druhy, jako jsou garnáti, krabi a ryby, mají stejné zbarvení – většinou žluté a hnědé. Například skvrnitá kresba a pomalé pohyby navíc pomáhají při lovu mnohoštětinatců. Dokonalým maskováním jsou nepravidelné kožní výrůstky na těle a ploutvích řasovníka, které připomínají mořské řasy.”⁴

^{2,3,4} - citace z knihy Život zvířat (Charlotte Uhlenbroek, 2009)

2.2.4. Mimikry

„Neškodné druhy, které žijí ve stejném prostředí jako druhy jedovaté nebo nejedlé, se mohou bránit strategií jejich napodobování neboli mimikry. Tato schopnost se vyvinula u nejrůznějších skupin živočichů a nazýváme ji batesiánské mimikry. Aby měly mimikry smysl, neškodný druh musí žít ve stejném biotopu a mít stejné predátory jako druh jedovatý. Predátoři, kteří se naučili vyhýbat jedovatým druhům, se vyhnou i podobnému nejedovatému živočichovi. Mnohé housenky i dospělí motýli napodobují jedovaté druhy, zatímco četné neškodné mouchy vypadají jako vosy nebo včely. V mnoha případech batesiánských mimiker je napodobovaný model mnohem početnější než jeho napodobovatelé. Převaha napodobovatelů by totiž mohla způsobit, že predátoři metodou pokusu a omylu časem zjistí, že napodobovatel jedovatý vůbec není. Další formou napodobování jsou mülleriánské mimikry, kdy několik nejedlých druhů napodobuje jeden druhého. Časem se predátoři naučí se jim vyhýbat.“⁵

2.2.5. Maskování pomocí klamných objektů

Když opustíme přírodní říši a náhlédneme do říše kulturní zjistíme, že maskování hraje velkou úlohu hlavně ve vojenské oblasti. Dříve bylo maskování bráno spíše jako pasivní prvek obrany, dnes je to spíše prvek aktivní a to díky klamání, konkrétně díky klamným objektům. Tyto objekty slouží k odvedení pozornosti nepřítele (konkurenta) od chráněných objektů, zmatení polohy či k zamaskování úmyslu. Pro představu mohu jako příklad uvést různé makety vojenské techniky, klamné betonové plochy, připomínající střechy budov atd.

2.3. Zásady při vytváření maskování

V podstatě žádné konkrétní zásady v této oblasti neexistují. Tato oblast je tak rozsáhlá a zasahuje do existence takového množství živých tvorů a díky člověku i objektů. Není tedy možné vytvořit nějaké zásady, které by u všech těchto elementů sjednocovaly tento pojem. Ovšem pro úspěšné pokračování této práce a pro postup v uvažování nad tímto procesem, bylo nutné několik jakých si základních zásad vytvořit. Ve skutečnosti se jedná o čtyři primární otázky. Na základě odpovědí na tyto otázky by u každého tvora či objektu měla vzniknout základní struktura informací pro vytvoření maskování:

- a) Koho nebo co, a z jakého důvodu chceme maskovat?
- b) Před kým, před čím chceme maskovat?
- c) Na jakém místě?
- d) Jakým způsobem chceme maskovat?

⁵ - citace z knihy Život zvířat (Charlotte Uhlenbroek, 2009)

3. Jak člověk vnímá?

Jelikož je u maskování kladen důraz na vnímání, je nejprve nutné pochopit, jak věci vnímáme a jak je chápeme. Vnímání je přímo úměrné s věděním (se znalostmi). Čím více víme, tím více věci vnímáme. Tyto myšlenky s maskováním přímo souvisejí, protože maskování je klamání vnímání. Je zde ale spousta otázek ohledně lidského vnímání, na jaké odpovědět zatím nelze. „Je rozdíl mezi tím jak svět vnímáme a jaký skutečně je? Z čeho jsou utvořeny myšlenky? Proč děláme věci pořád dokola? Vidí mozek nebo oči?“⁶

Veškerý nával informací se na povrchu mozku eliminuje a do vědomí se dostává pouze to co se mozku hodí. Mozek zpracuje 400 miliard b/s informací, ale jsme si vědomi pouze 2000 b/s informací, a to pouze prostředí, těla a času. Naše oči vidí víc, než mozek dokáže zobrazit. Vidíme pouze to, co se nám jeví jako možné díky podmiňování. Vnímáme věci až když se odrazí (otiskne) v paměti.

4. Představení situace

Představení situace si spíše představuji jako představání své ideí, problémů či nedostatků, jaké jsem objevil a jejich následné řešení. Mým úmyslem je pochopit maskování ve volné přírodě, jak funguje, jak probíhá a jak evoluce zamaskovala různé živošné druhy. Na druhé straně je mou druhou insparací člověk, jeho myšlení, chování a hlavně tvorba. Proto mi přišlo zajímavé pochopit maskování v přírodě a následně ho porovnávat s maskováním „kulturním“, vyvést z této analýzy závěry a vlastní řešení konkrétních situací na konkrétních místech.

Dříve bylo samozřejmostí, že přirozená schopnost člověka maskovat se přenášela na jeho výtvoř jakoby to neslo náš vlastní genetický kód. Postupem času, kdy člověk upevňoval svoji pozici lídra na evoluční a potravinové pyramidě, začala jeho přirozená schopnost maskovat se ve vztahu k přírodě pomalu mizet, až zmizela víceméně úplně. Plnohodnotné maskování u člověka se vyvinulo ze vztahu člověka a přírody, do vztahu člověka a člověka. Dnes se tedy maskování používá a vyvíjí pouze pro vojenské účely a lov, vyjmečně pak například pro studium přírody. Pokud nebereme v potaz oblékání, jaké v jistém úhlu pohledu odpovídá definici maskování.

Toto je přesně ten prostor jaký jsme hledal, nevyužitý prostředí. Proč tento až dovoluji si tvrdit supertaktický proces nemá využití mnohem širší? Rozsah tohoto procesu nemusí být součástí pouze boje na život a na smrt, ale může být přeci praktickým nástrojem každodenního života, který díky svému vlivu na vnímání, může dělat kulturní prostředí příjemnějším a přirozenějším. Zaměřím-li se na maskování lidské tvorby, budov, území či celých měst, nacházím situace, kde bych mohl tento nevyužitý prostor využít.

⁶ - citace z dokumentu Co my jen víme? (What the Bleep Do We Know?, 2004)

5. Rozmluva nad lokalitou

Volba místa, kde bych mohl tento potenciál využít je dalším zásadním bodem v této práci. Jak už jsem zmínil, lokalita, kde bude maskovaný objekt, přímo rozhoduje o tom, jak finální maskování bude vypadat, minimálně co se splynutí s prostředím týče. Nadmořská výška, zeměpisná poloha, podnebí... všechny tyto aspekty je nutné zařadit do analýzy prostředí.

Co se týče výběru lokality, pokud mám tu možnost, dávám vždy přednost známému prostředí, nikoli kvůli nějakému osobnímu či subjektivnímu pocitu, nýbrž kvůli poznatkům a situacím, na jaké je potřeba čas, poznat je a pochopit. V tomto případě zastávám heslo: „Mysli globálně, jednej lokálně.“

Proto není náhodou, že jsem si vybral oblasti v blízkém okolí čtyřicetitisícového města Česká Lípa. Právě jmenované město je součástí mého vývoje vizuální kultivace. Toto severočeské město, kde hlavním zdrojem už po několik desetiletí je těžký průmysl. V dřívější době to byla těžba uranu, nyní to je automobilový průmysl, který i přes četné zastoupení zanechává místní nezaměstnanost s pravidlem nad hranicí 10%. Tato lokalita trpí více problémy, které způsobuje například, jeho geografická poloha, ale i například politika městského zastupitelstva.

Tyto problémy zde rozebírat nebudu, zajímá mě spíše estetická forma města. Více jak polovina obyvatel v České lípě žije v panelových domech tvořících, na poměr středně velkého severočeského města, poměrně velká panelová sídliště, která přímo vizuálně komunikují s přilehlou průmyslovou oblastí a naopak. Díky přirozené svahovitosti města, stejně komunikuje i s řadou přilehlých obcí, kde řada z nich se díky rozšiřování města stala jeho součástí.

Díky těmto podmínkám zde vzniká jakési vizuální „bojové pole“, kde mezi sebou bojují různé městské oblasti, jaké jsou i přes svůj vzhledový nesoulad na sobě navzájem závislé. Další zajímavé bojiště vzniká mezi městem obcemi, kde se většina obcí se snaží odprostit od jakéhokoli vlivu města. Kvůli těmto situacím i situacím zmíněným na začátku kapitoly mi toto místo připadá vhodné nejen pro projekt „Maskování“, ale i pro spoustu dalších projektů, které by napomohli k zlepšení situace v této lokalitě.

6. Představení lokalit

První lokalita je objekt Českolipské mlékárny. Vlastníkem tohoto objektu byla do roku 2009 společnost Českolipská mlékárna, spol. s.r.o. Od roku 2009, kdy na tuto společnost bylo uděleno insolvenční řízení a objekt mlékárny šel do konkurzu, kde se zde následovně vystřídalo několik různých majitelů a v současné době patří objekt společnosti AQUAFACTORY s.r.o., která prostory pouze pronajímá. Je to tedy ideální objekt pro mé účely, protože z této analýzy a úhlu pohledu se jedná o objekt bojující o přežití, který zdánlivě postupem času tento boj pomalu a jistě prohrává. Jeví se tak jako ideální prostor pro účel mé práce. Domnívám se, že maskováním jistých výrazných nevzhledných částí tohoto objektu, dokáží upravit komunikaci s okolním prostředím.

Druhá lokalita je z docela odlišná od té první. Jedná se o oblast s rozlohou 3 km² mezi Českou Lípou a sousedící vesnicí Dobranov. Oblast slouží hlavně k zemědělství a nějakým vážnějším způsobem neupadá ani nenarušuje krajiný ráz. Důvod proč jsem tuto oblast vybral je úplně jiný. Tato příměstská oblast stejně jako mnohé další poskytují své prostory elektrické síti. Jedná se přibližně o 5,6 km dlouhou síť vedení spojující Českou Lípou se soudními vesnicemi Písečná, Dobranov a Žizníkov. Elektrické vedení v této lokalitě jako svůj další objekt jsem si nevybral náhodou. Elektrické vedení je už po řadu snad i desítek let krtizováno za svůj vzhled hyzdící nebo svazující krajinu. Přitom představit si život bez elektřiny si dokáže v dnešní době představit už jen málokdo. Prostředky na nový systém elektrického vedení jsou pouze představou mnohých nadšenců. Dalším důvodem, proč jsme zvolil právě tuto lokalitu je její geografické umístění.

Tato oblast vizuálně propojuje město se sousedními vesnicemi a jižní část vybrané oblasti sdílí svoji hranici s komunikací (silnice 262, úsek Česká Lípa – Dobranov). Vnímám tuto oblast jako bojové pole nikoli dvou nepřátel, nýbrž dvou různých pohledů, dvou částečně odlišných druhů vnímání a možná i dvou různých mentalit. I na tomto území bych chtěl dosáhnout pomocí maskování elektrického vedení změny vnímání na tento bezprostředně jeden ze základních kamenů dnešní doby, elektrického proudu. Dále se domnívám, že maskováním pomocí vhodných klamných objektů, může mít vliv na vnímání v mnohem větším rozsahu, než dopadající pouze na elektrické vedení, ale i na příznivé vnímání města z pohledu vesnice a naopak.

7. Řešení v lokalitách

7.1. Objekt Českolipské mlékárny

Co se týče konkrétního řešení v lokalitě Českolipské mlékárny, nejdominantnějším objektem z celého prostoru je bezpochyby kotelní komín dosahující výšky 96 m. Jeho velikost se týčí do viditelné vzdálenosti několik desítek kilometrů. Tento komín je tedy jedovatým žihadlem v této lokalitě, vyčnívající až několik metrů nad korunami stromů. Tento dominantní krajinný objekt v nynějším stádiu není sice funkční, tudíž už neprodukuje splodiny do ovzduší, přesto svou velikostí je kazem v příměstské krajině. Největším paradoxem je, že ačkoli je komín už několik let vyřazen z provozu, a do provozu již pravděpodobně díky neúdržbě vrácen nebude. Z výsokých nákladů na demolici ho nelze ani odstranit. Na přelomu roku 2011/2012 v jeho těsné blízkosti vyrostla fotovoltaická elektrárna, která by navíc demolicí komínu utrpěla značné škody. Je tedy nad míru jasné, proč by měl být tento objekt maskován.

Ideální způsobem maskování v této situaci se nejvíce jeví maskování krycí. Splynutí s okolní krajinou. Tímto krokem chci dosáhnout co největší eliminace negativní interpretace celého objektu. Objekt viděný na kilometry daleko zmizí, nikdo ho nepostrádá, nikdo ho nehledá. Tohoto efektu se docílí vytvořením nového pláště. Hlavní vlastností tohoto pláště je jeho přizpůsobení. Plášť se vytváří přímo na konkrétní objekt v daném konkrétním prostředí, to znamená, že každý objekt maskovaný tímto způsobem bude mít nezaměnitelný plášť. Na krycím maskování pláště má největší podíl biotická a abiotická složka (druhy rostlin, stromů, typ půdy a její zabarvení, nerostné útvary), tvar krajiny (svahovitá, rovinná, údolí, hodnota vlivu tvaru krajiny závisí na velikosti a viditelnosti objektu) a na podnebí (střídání čtyř ročních období, oblačná a jasná obloha). Struktura se nanáší podle úhlu pohledu a vzdálenosti tak, aby vždy synchronizovala s pozadím a co nejvíce eliminovala přitažlivost vnímání.

7.1.1. Tvorba pláště

Od klasického maskovacího vzoru, jaký slouží spíše jako univerzální maskovací prvek pro mobilní objekty, se liší hlavně tím, že řeší stabilní polohu i tvar. Dá se to posléze řešit mnohem hlubším vztahem k sdílejícímu prostředí. Všechny součásti nového pláště pocházejí z blízkého okolí. Velikost okolí je přímo závislá na rozměrech maskovaného objektu. Čím větší objekt, tím větší okolí v určeném poměru. Do tohoto okolí se zahrnuje vše hmotné i nehmotné, patří sem rostlinné druhy, stavby i obloha a vše je skládáno podle úhlu pohledu pozorovatele.

Nejprve je nutné udělat analýzu prostředí. Tuto analýzu jsem řešil vlastním kontaktem nejprve s blízkým prostředím kolem objektu a následně okolím o rozsahu vizuálního kontaktu. Kopec Hůrka (327m) a Žizníkovský vrch (302m) jsou dva dominující body v přilehlém okolí, které svojí velikostí se zásadně podepíší na množství plochy na plášti mezi maskující se jako půda, společenstva žijící na ní a oblohou. Dalším důležitým faktorem podepisujícím se na dokonalejším splynutí s prostorem je výškový profil z pozice pozorovatele v oblasti viditelnosti.

Jedinou nevýhodou tohoto způsobu maskování je pozorování tohoto objektu z blízké vzdálenosti. Díky velikosti tohoto objektu začíná tento způsob maskování reagovat až s větším odstupem. Přesná vzdálenost se v tuto chvíli nedá odhadnout díky odlišnosti vnímání pozorovatele a náročnosti simulace na modelu či realizaci. Mé osobní odhady se pohybují ve vzdálenosti 500 – 700m.

7.2. Lokalita Česká Lípa - Dobranov

7.2.1. Elektrické vedení

Toto místo si svou rozsáhlostí žádá mnohem komplikovanější řešení. Nejdůležitější je si uvědomit situaci na tomto jakémsi „bojovém poli“. Nejedná se zde o klasický způsob boje o přežití. Hlavním nepřítelem je člověk, vrchol potravní a evoluční pyramidy. Ve volné přírodě už nemá přirozeného nepřítele. Jeho jediným nepřítelem je on sám. Jako u předchozí lokality se zaměřím na konkrétní objekt v této oblasti, který díky maskování upravím tak, aby byl vníman jako osvěžující prvek krajiny. Pomocí „klamných objektů“ mám v úmyslu maskovat elektrické vedení.

Jedná se o úplně jiný způsob maskování než v první lokalitě, je zde jiný důvod i situace. Především způsob splynutí v této lokalitě by sice ukryl vedení do bezpečí, ale pravděpodobně by nedokázal tímto způsobem obhájit a vrátit dluh krajině za jizvy vzniklé pro výstavbu a dostupnost k elektrickým sloupům. Co kdyby pomocí klamných objektů el. vedení komunikovalo s pozorovatelem pomocí podmíněných signálů, jáké jsou přirozeně známé všem lidem?

Navrhuji pověsit na kabely elektrické vedení oblečení nadpřirozené velikosti. Oblečení a věšení prádla máme do paměti vkládáno už od raného dětství. Proces „sušení prádla“ je spojený s domovem a oblečení jako samotné je symbolem součástí lidské osobnosti, slouží k maskování lidí ve společnosti i v přírodě.

Navíc oblečení může sloužit i jako komunikační nástroj, může vyjadřovat styl, pocit či vzpomínku. Oblečení zavěšené na kabelech plní pouze klamnou estetickou funkci, proto lze o tomto objektu mluvit jako o „klamném“. Toto maskování s prvky Land artu by se zároveň mělo podílet zášahem do estetické komunikace mezi Českou Lípou a Dobranovem. Výhled už nebude svázán kilometry kabelů, nýbrž filtrován přes přesně situované objekty, upřednostňující pozornost vnímání. Ideálním způsobem by bylo, kdyby model typů oděvů by byl tvořen přímo lidmi z přilehlejší oblasti. Vznikla by síť různých dvou interpretací vlastního výjádření estetického vnímání, například volné typy na rozdíl od přilehlých, poměr pánského a dámského oblečení může vyjadřovat poměr síly vlivu mužů žen v dané obci či městě a mnohé další. Oblečení je ke kabelům připevněno pomocí nevodivých spon aby nemohlo dojít k výpadku elektrické sítě.

Oděv musí být ušitý z lehkých odolných materiálů, kvůli co nejnižšímu zatížení kabelů a co největší odolnosti vůči přírodním vlivům. Jako ideální materiál se v současné době jeví polyesterová textilie s povrchovým impregnačním nátěrem, kvůli odolnosti. Barevná paleta by se opět shodovala s přírodou v blízkém kontaktu ve všech možných situacích. V této konkrétní lokalitě se bude jednat o odstíny zelené (luční trávy), žluté (květy rostlin či polních plodin), bílé (sníh) a odstíny oblohy. I přes tuto zdánlivě jednoduchou realizaci se stále jedná o ideovou či spíše utopistickou představu. Hlavními překážkami pro realizaci tohoto projektu podle mého uvážení je získání investičních a technologických zdrojů k výrobě a upevnění oděvu, vytvoření jednotného názoru na vzhled a typ oděvů mezi občany obcí a povolení vlastníka sítě.

7.2.2. Utopie maskování panelového domu

Do této oblasti jsem se rozhodl aplikovat i svůj poslední proces maskování. Předem musím upozornit, že tento proces, co se týče konečného řešení není definitivně ukončen. Přesto si dovoluji tento projekt prezentovat, i kdyby to měl být pouze impuls k dalšímu zisku poznatků o maskování. Vidím zde potenciál k objevení nového způsobu maskování, opět v úplně odlišné situaci a prostředí. K tomuto projektu jsem se dostal na základě poznatků, jakých jsem docílil při analýze maskování.

Ze zpravodajského serveru Novinky.cz jsem se dozvěděl informaci, která byla spíše upozorňujícího rázu. Článek, který už je sice z 18. května 2008 ovšem tvrdí „Do roku 1990 bylo v Československu postaveno 65 tisíc panelových domů s 1 165 000 byty. Jedna třetina obyvatel České republiky bydlí v panelácích. Polovina těchto domů je dnes však už za hranicí své životnosti a jejich počet dál roste.“ I kdyby se čísla za poslední 4 roky změnila v řádu několika procent, je tato informace pro mne stále šokující. Ke všemu z vlastní zkušenosti vím, jak takové bydlení v panelovém domě probíhá.

Běžný panelový dům z 90.let je typický svou hustou strukturou bytových jednotek na malém prostoru. Díky vertikálnímu uspořádání bytových jednotek je zde velkým problémem mimo životnosti, společenské vztahy obyvatel. Tento problém se hlavně týká větších panelových domů s větším počtem bytových jednotek. Většina panelových sídlišť byla při výstavbě limitována prostorem. Vznikla tedy hustá městská struktura, neschopná díky monotónnímu tvaru se nějakým způsobem odlišit natož mezi sebou třeba komunikovat. Je zajímavé, když lidé žijí například na vesnici, mají vztahy se svými sousedy mnohem vyspělejší, i přesto, že reálná vzdálenost je několikanásobně větší. Tento problém si vysvětlují vertikálním uspořádáním bytů v panelovém domě a hlavně absencí zahradního protoru, jaký slouží v tomto případě jako otevřený komunikační prostor mezi dvěma pozorovateli. Existuje zde venkovní prostor, který je ovšem veřejný, tím pádem patří jakoby všem, ale vlastně nikomu. Tento prostor jedinou možností jisté komunikace mezi obyvateli domu navzájem i nahodnými pozorovateli.

Mé řešení se týká pláště panelových domů, který je jediným háčkem v možnosti dlouhodobějšího výžívání panelových domů, daleko za hranicí své nynější předpokládané životnosti. V prvním stádiu by to tedy znamenalo odejmutí svrchních panelů tvořící plášť. Tímto zásahem se otevře komunikační prostor mezi objektem a pozorovatelem, čímž dojde k jakému si odhalení. Nyní je nutné objekt zamaskovat. Nabízí se zde znovu použít způsob maskování pláště za cílem splynutí z větší sledované vzdálenosti. Na druhou stranu sledováním z blízkosti by tento způsob maskování byl prostředníkem vizuální komunikace mezi obyvateli, prostředím a ostatními pozorovateli. Provedení vidím v pevné kovové konstrukci přímo navazující a zpevňující panelové jádro. Organický tvar inspirující se ze stromů z blízkého okolí, by byl docílen pravděpodobně vhodným typem materiálu (například PVC). Plášť by měl interpretovat větvenní soustavu stromu, která svou přirozenou nepravidelností může v hojném počtu vytvářet splývající plochu. Jako ideální umístění pro tento utopistický projekt vidím v této oblasti východní kraj sídliště špičák, který je hlavním viditelným v této vymezené oblasti. Tato krajní městská oblast je také jakou si vstupní pohlednicí při vjezdu do města z východu.

8. Závěr

S odstupem času a postupem odvedené práce na tomto tématu se dostávám k závěru. Zamyšlení se nad procesem maskování a jeho působení v současné době, mě přivedlo na několik cest myšlenkových pochodů, jak maskování využít v prostředí, jaké do této doby s tímto procesem nějak nesouviselo. Navíc větší počet lokalit a maskovaných objektů dává v závěru prostor ke srovnání způsobů maskování a jejich umístěním. Zároveň mi to umožnilo poznat přirozené procesy maskování v přírodě, jaké se po celou dobu staly mimo jiné inspirací této práce.

Nakonec jsem došel k řešení, jaká mohou působit místy až kontroverzně, ale hlavním cílem práce bylo upozornit a objevit nevyužité možnosti v oblasti lidské tvorby a postavení utopistických základů, jak tento přirozený přírodní proces spojit s tímto okruhem.

9. Zdroje

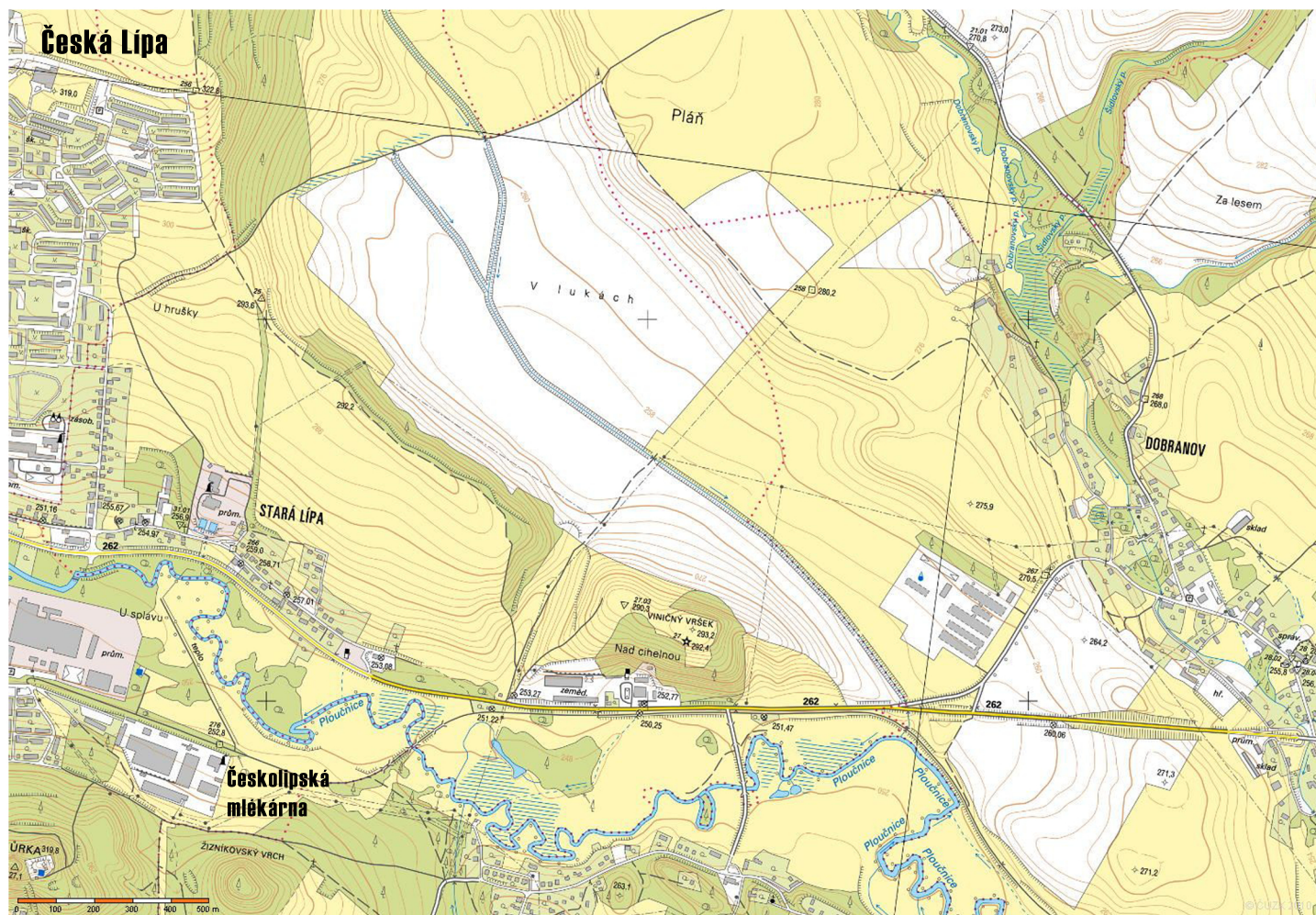
Život zvířat - Obrazový průvodce světem zvířat a jejich chování, Charlotte Uhlenbroek, nakladatelství Knižní klub, rok vydání 2009

Co my jen víme? - (What the Bleep Do We Know?) Dokument USA, 2004, režie: William Arntz, Betsy Chasse, Mark Vicente

katastralnimapy.cuzk.cz/

<http://koda.kominari.cz/> - komínová databáze,
link: <http://koda.kominari.cz/?action=karta&cislo=1264>

1. Mapa dané lokality. Levá strana - východní část České Lípy, objekt Českolipské mlékárny, oblast Česká Lípa, Špičák - Dobranov

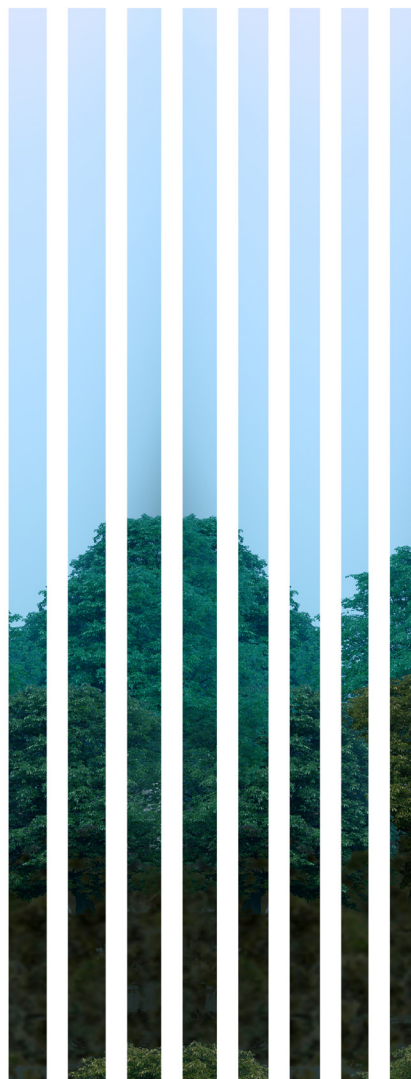
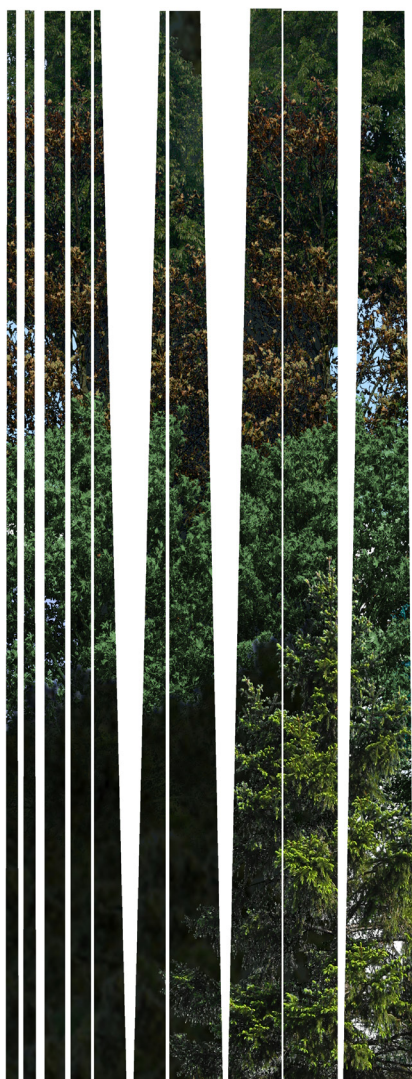

2. Objekt Českolipské mlékárny zasazený v prostředí

Mlékárenský komin v současném stádiu - pohled ze silnice 262

**Textura
nového pláště**

Mlékárenský komín v maskovaném stádiu - pohled ze silnice 262

Mlékárenský komín v maskovaném stádiu - jiný úhel pohledu

Vizualizace maskování elektrického vedení (a)

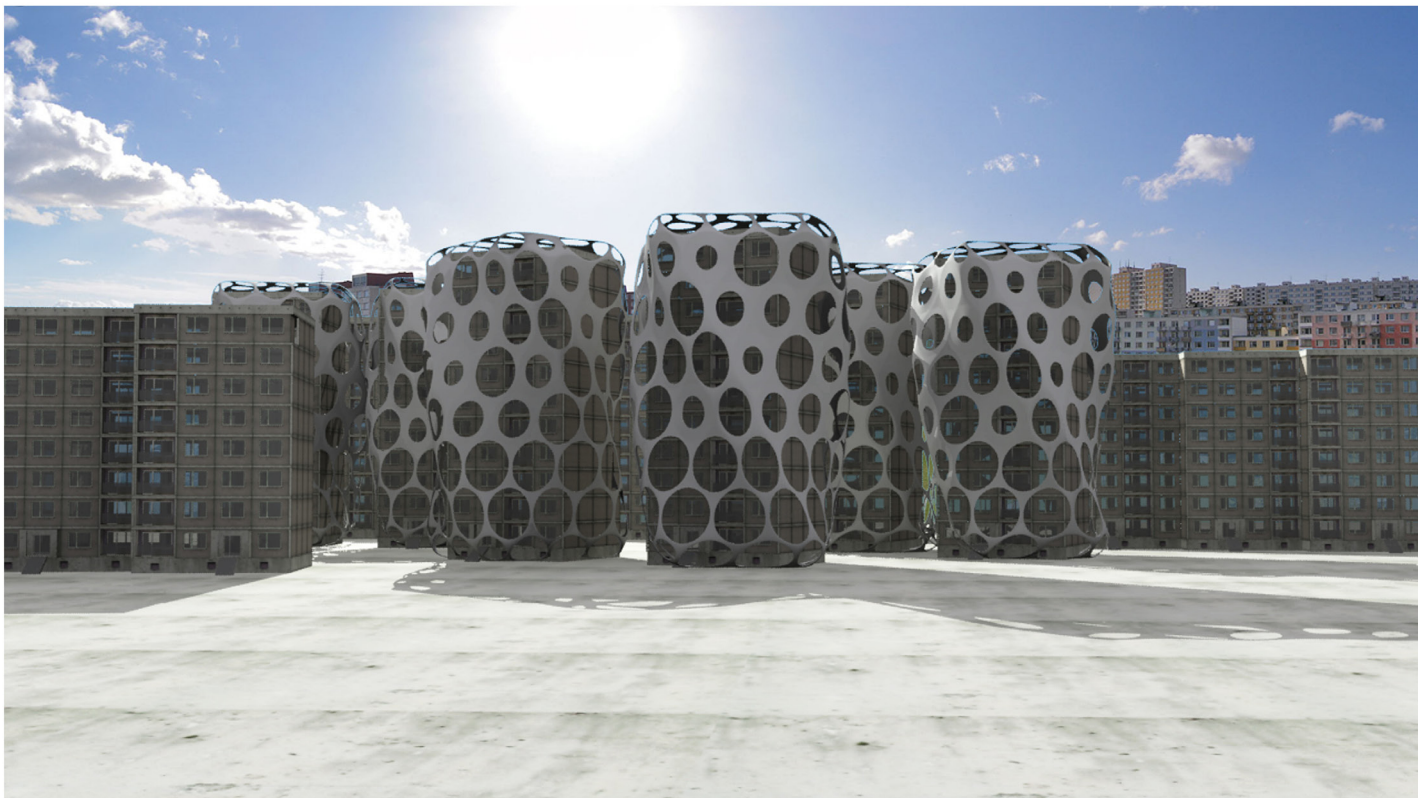

Vizualizace maskování elektrického vedení (b)

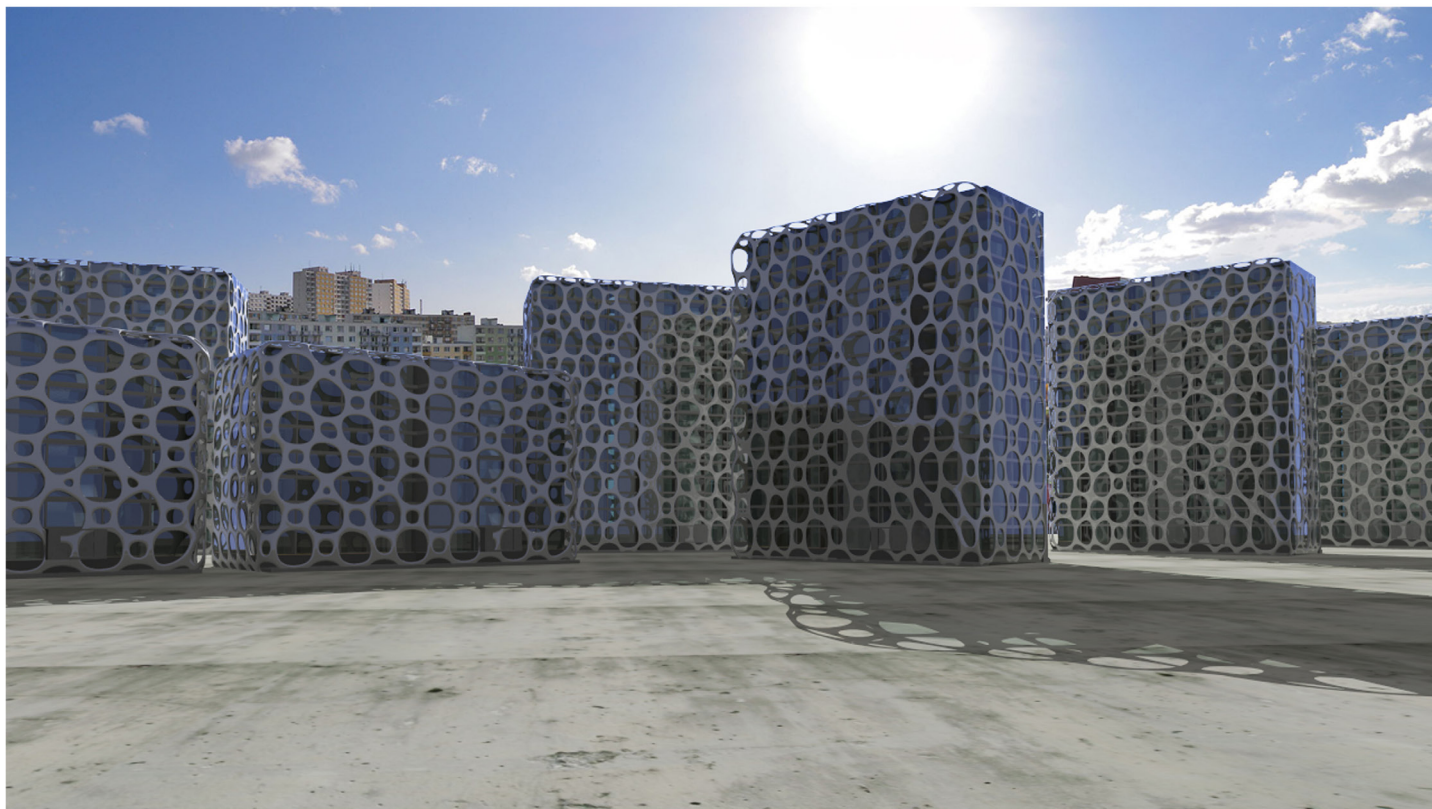

Vizualizace panelového sídliště mimo proces maskování

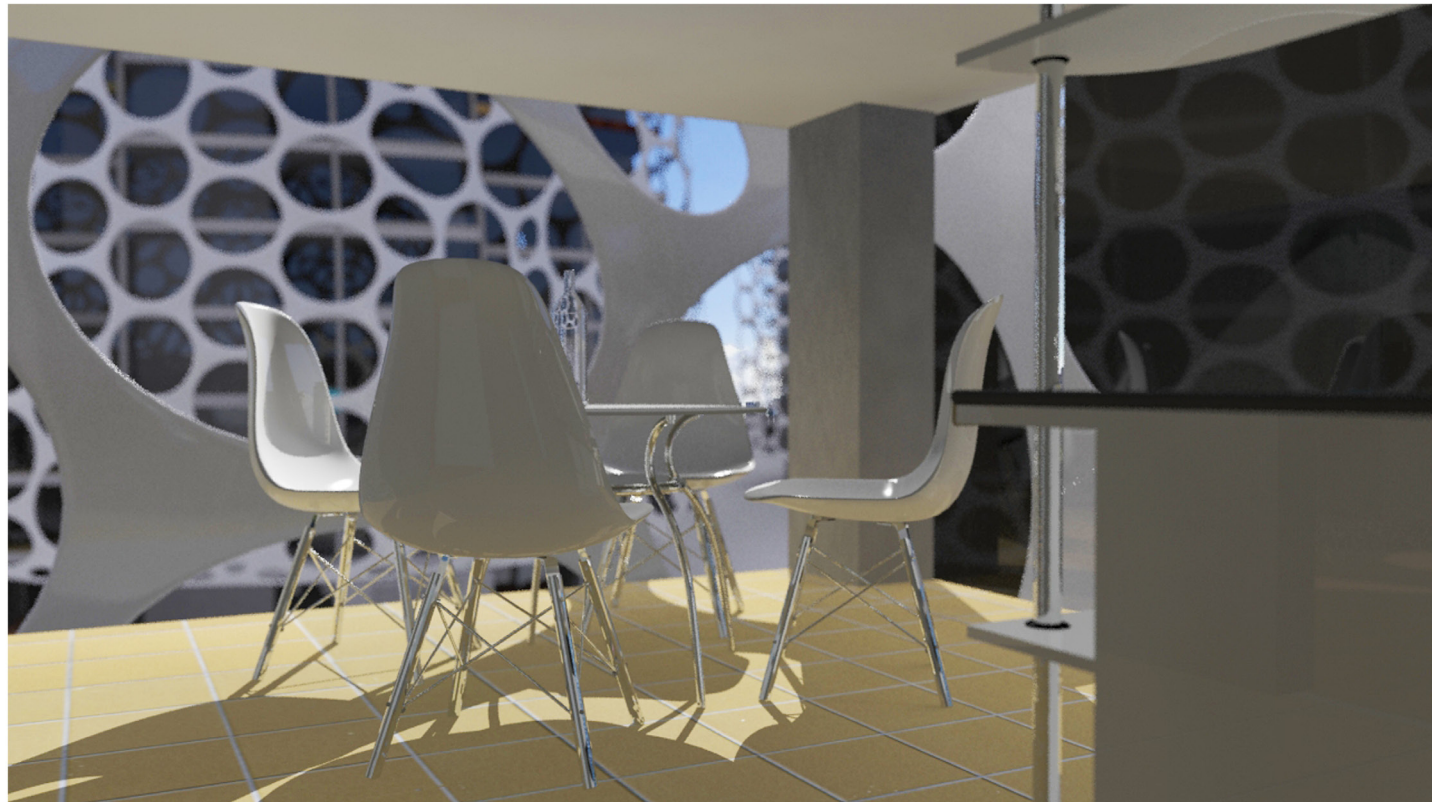

Maskování panelového domu novým pláštěm překrývající původní

Maskování panelového domu novým pláštěm po odejmutí původního

Pohled z interiéru panelového domu opatřeného novým pláštěm